

Aan: de fracties van de 2^e Kamer

Betreft: wetsvoorstel Huisbezoek voor rechtmatigheid uitkering.

Leeuwarden, 24 februari 2010.

Geachte fractieleden,

Sinds vorig jaar april ligt bij de 2^e Kamer het wetsvoorstel 'Huisbezoek voor rechtmatigheid uitkering' ter behandeling. Het wetsvoorstel wil gemeenten, UWV en de Sociale Verzekerings Bank meer bevoegdheden geven om de leefsituatie van uitkeringsgerechtigden te controleren door middel van onaangekondigd huisbezoek. Het gaat dan om de sociale uitkeringen met een inkomenstoets, maar ook om de kinderbijslag.

Gezien het feit dat het voorstel al bijna een jaar bij u ligt ter besluitvorming denken we dat u het een gevoelig onderwerp vindt. De ontstane kabinetssituatie leidt tot het niet behandelen van wetsvoorstellen die een 'controversieel' karakter dragen. U zult daarover een lijst maken. We dringen er bij u op aan om ook het wetsvoorstel 'Huisbezoek' op deze lijst te zetten!

Het Provinciaal Overleg Cliëntenraden (POC, samenwerkingsverband van de 14 gemeentelijke cliëntenraden Werk en Inkomen) en het Fries Samenwerkingsverband Uitkeringsgerechtigden (FSU, provinciale belangenvereniging van 22 organisaties) doen een dringend beroep op u om – indien het tot besluitvorming komt - het wetsvoorstel niet aan te nemen. We doen dat op grond van de volgende argumenten:

- Huisbezoek is een middel dat met zorgvuldigheid en grote terughoudendheid toegepast hoort te worden. Het is immers een middel dat op gespannen voet staat met de privacy van burgers en maakt een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer.
- Huisbezoek wordt tot nu toe gehanteerd als controlemiddel indien sprake is van concrete verdenking en indien de andere beschikbare controlemiddelen toegepast zijn. Verschillende rechters hebben dit uitgesproken. In het wetsvoorstel wordt dit uitgangspunt losgelaten: het wil uitvoeringsorganen de mogelijkheid geven om 'de leefsituatie achter de voordeur' (zo aangegeven in de memorie van toelichting) vast te stellen. Dat zal selectief gebeuren: het gaat met name om de leefsituatie van alleenstaanden. Het bevestigt de ontwikkeling dat het systeem van sociale zekerheid meer en meer uitgaat van wantrouwen ten opzichte van de uitkeringsgerechtigde. Wij pleiten voor het principe: vertrouwen in de uitkeringsgerechtigde, tenzij....
- Het wetsvoorstel wil een omgekeerde bewijslast: de uitkeringsgerechtigde moet bewijzen dat hij alleen en zelfstandig woont en geen gezamenlijke huishouding voert. Wij vinden dit een oneerlijke en onrechtvaardige gang van zaken. De uitkeringsgerechtigde moet voldoen aan de inlichtingenplicht en verstrekt op grond daarvan zijn gegevens over de leefsituatie. Indien het uitvoeringsorgaan twijfelt aan de juistheid van deze gegevens dan hoort dit orgaan aan te tonen dat de uitkeringsgerechtigde onjuiste informatie heeft verstrekt. Dat lijkt ons een billijk en eerlijk rechtsprincipe.
- Op basis van veronderstellingen – en wat ons betreft ook vooroordelen – hanteren uitvoeringsorganen steeds meer risicoprofielen in hun handhavingsbeleid. Daarin worden groepen cliënten getypeerd op grond van sociale omstandigheden en een vermeende verhoogde kans op fraude. De groep alleenstaanden wordt beschouwd als een risicogroep. Wij vinden deze benadering niet meer getuigen van zorgvuldigheid en evenwichtigheid, maar van een discriminerende bejegening.
- Het is opvallend dat het middel onaangekondigd huisbezoek vooral wordt toegepast in het kader van het handhavingsbeleid en het vaststellen van de rechtmatigheid. Huisbezoek in overleg met de cliënt zou een zeer waardevol instrument zijn om de leefsituatie in de directe omgeving te kunnen beoordelen en vast te stellen op welke (inkomensondersteunende)voorzieningen de uitkeringsgerechtigde recht heeft. In deze zin heeft het – al lang geleden weggesaneerde – bijstandsmaatschappelijk werk een belangrijke rol gespeeld. Het veel gebezigde parool van de uitvoeringsorganen 'De cliënt centraal!' zou een minder theoretisch gehalte krijgen als een middel als huisbezoek ook ingezet zou worden om de positie van de uitkeringsgerechtigde te versterken!

We rekenen er op dat u onze argumenten mee wilt wegen in uw discussie en dat u het wetsvoorstel 'Huisbezoek' bij uw finale besluitvorming zult afwijzen.

Met vriendelijke groet,

POC,
FSU,

namens deze,

Nanne de Jong.

Keetwiltje 1
8921 EV Leeuwarden.
Tel: 058-2139992
e-mail: fsu@fsufriesland.nl